

Scrisoare deschisă

Dlui **Vasile TARLEV**,
Prim – Ministru al Republicii Moldova

Stimate Domnule Prim – Ministru,

Dumneavoastră cunoașteți bine intențiile instituțiilor internaționale de a include Complexul natural – cultural „Orheiul – Vechi” în lista Patrimoniului Mondial ocrotit de UNESCO, fapt care ar conferi o dimensiune europeană monumentelor naturale și culturale din țara noastră și ar favoriza integrarea Republicii Moldova în marile circuite turistice regionale, continentale și globale. Evident, demersurile instituțiilor de stat și ale organizațiilor neguvernamentale de a accelera includerea „Orheiului – Vechi” în lista Patrimoniului Mondial ne obligă să avem o altă abordare a întregului complex, abordare care să asigure protecția integrată și deplină a peisajului și a valorilor istorice, culturale, religioase, arheologice create de strămoșii noștri de-a lungul secolelor de existență pe aceste meleaguri. În această ordine de idei, anul 2006 ar putea să finalizeze cu o viziune unitară, clară și definitivă a statului, a savanților și societății civile asupra perspectivelor de protejare și de dezvoltare durabilă a complexului „Orheiul – Vechi”, fiindcă abordările îngust sectoriale sunt marcate de improvizatie și egoism departamental. Obiectivele și construcțiile care au apărut în acest spațiu în ultimul deceniu deteriorează peisajul și nu se înscriu într-un concept unitar de valorificare durabilă a complexului „Orheiul – Vechi”, iar dezvoltarea haotică a localităților Trebujeni, Butuceni și Morovaia a urât și a știrbit considerabil din aspectul etnografic foarte atractiv al acestor străvechi așezări moldovenești. Se impune în mod imperios și necesitatea de a conferi un statut special comunităților locale, statut orientat spre conservarea și perpetuarea tradițiilor rurale, a meșteșugurilor populare, a practicării turismului ecologic și rural etc. În caz contrar, vom continua să fim martorii neputincioși ai fenomenului distrugerii lente și ireversibile a mărețului monument al naturii, care, fiind deteriorat și mutilat de către localnici, nu are nici o șansă să ajungă în lista Patrimoniului Mondial ocrotit de UNESCO.

Despre ce este vorba, stimate Domnule Prim – Ministru? Încă în primăvara anului 2001 semnalăm public în revista „NATURA” că „Orheiul – Vechi” ar putea să dispară de pe harta Moldovei în urma colectării pietrelor învechite și a „jupuirii” stâncilor pitorești de pe malurile Răutului. De ce sunt distruse locurile fermecătoare cu care se mândrește toată Moldova? Fiindcă a devenit o modă ca anumiți „gospodari”, mai ales din Chișinău, să-și ornameze casele cu bucăți de pietre smălțuite de vreme. Iar aceste pietre sunt smulse și dezbătute din stâncile pitorești și malurile priporoase. Acum acest proces de recoltare a pietrelor a căpătat un caracter de masă, fiindcă un camion cu asemenea pietre se vinde cu 400 – 700 de lei. Dacă nu se intervine urgent, în viitorii ani rezervația „Orheiul – Vechi” va fi degradată considerabil, fără posibilități de refacere, fiindcă procesele de eroziune vor cuprinde întregul complex și vor provoca schimbări dezastruoase, lipsindu-ne de cea mai reprezentativă perlă a naturii moldave. Intervențiile ecologiștilor de a opri distrugerea stâncilor și colectarea pietrelor milenare din peisaj nu au dat rezultate. E nevoie, în primul rând, să fie lichidată piața care solicită și cumpără ilegal piatra învechită de la „Orheiul – Vechi”, iar, în al doilea rând, instituțiile statului (Ministerele de Interne; Cultură și Turism; Ecologie și Resurse Naturale; Procuratura) să supravegheze cu strictețe arealul „Orheiul – Vechi” și să aplice legile pentru orice intenție de atentat la

integritatea unui moment de importanță națională și mondială. Sunt convins că o abordare responsabilă și complexă, bazată pe principiile dezvoltării durabile și respectării cu strictețe a legilor naționale și Convențiilor Internaționale va salva „Orheiul – Vechi” de degradare și îl va propulsa în lista Patrimoniului Mondial ocrotit de UNESCO, devenind astfel cartea de vizită a Republicii Moldova pe toate meridianele globului.

Cu respect,
Alecu RENIȚĂ,
ex-deputat,
Președintele Mișcării Ecologice din Moldova

Sursa: revista „Natura”, februarie 2006